

'DIT SNAP IK TOECH NIET' *is geen excuus*

Handig hoor, een man/broer/buurman die alle technische hiccups van je computer en smartphone oplost, maar wijzer word je er niet van. Niets van IT weten kan in deze tijd eigenlijk niet meer, aldus techondernemer Janneke Niessen en - eindelijk digibeet-af-journalist Maud Beucker Andreae.

TEKST MAUD BEUCKER ANDRAE
FOTOGRAFIE FRANK BRANDWIJK STYLING ALANA LIEVENS

p de middelbare school, in een ver verleden, kreeg ik twee jaar informaticalessen. De lerares was toevallig familie, een nichtje van mijn moeder. Deze *digital-savvy* tante had duidelijk alle techgenen aan die kant opgesoupeerd, er was weinig digitaal talent naar mij doorgesijpeld. Ik snapte geen bal van de computerlessen. Dat begon al bij de basis: als de lerares iets uitlegde, had ik überhaupt geen idee wát ze precies aan het uitleggen was. Al bij stap één was het alsof er Armeens tegen me werd gesproken. Het was een godsgeschenk dat Informatica geen eindexamenvak was. Mijn oudere broer was wel een technerd. Waar hij met onze MS-Dos-computer aan het coderen was, wist ik vooral de sneltoetsen van spelletjes als Pac-Man en Space Invaders uit mijn hoofd. Programmeren? Nooit van gehoord.

DIGI-TAAL

Meer dan twintig jaar verder is mijn digitale knobbel helaas niet veel gegroeid. Tuurlijk, Instagram of Spotify hebben geen geheimen meer voor me, zelfs met iMovie en Garage Band kan ik een beetje overweg. Maar net als veel vrouwen van mijn generatie, en zelfs ook veel vroege millennials, ben ik een beetje bang voor 'zware' digitale techniek en technologie. Ik moet denken aan het personage van Nicole Kidman in *Cold Mountain*; tijdens de Amerikaanse burgeroorlog komt ze erachter dat al haar theoretische kennis niets voorstelt, omdat ze niet weet hoe een moestuin te kweken of een koe te melken. Vertaal dit naar nu en de tijd waarin digitale techniek hoogtij viert: ik heb geen idee hoe ik een bug kan traceren, laat staan fiksen, hoe ik mijn online privacy moet bewaken, en al helemaal niet hoe ik een app moet ontwikkelen. En ik heb altijd wel weer een broer, vriend of onderbuurman die mij uit de brand helpt als ik mijn printer niet werkzaam krijg of mijn iPhone kuren heeft.

Gelukkig hoef ik van succesvolle tech-ondernemer Janneke Niessen die printer of iPhone ook niet zelf te repareren. 'Een auto breng je ook naar de garage als die kuren heeft, daar is niks mis mee.' Maar waar ik neig mijn digibetie te omarmen en me graag vastklamp aan 'mijn analoge leest', vindt Niessen dat vrouwen veel meer hun best kunnen doen om IT te begrijpen. Om iets meer te zijn dan een gebruiker van techniek (Google Maps, iDeal en buienradar; de hele dag door zijn we tenslotte user), is niet alleen aan te raden, het is essentieel om bij te blijven, vindt Niessen. Waarbij eigenlijk, vraag ik me dan af? Niessen vergelijkt 'digitaal' met Engels: 'Allebei een wereldtaal, vaak nodig in zowel werk als privé, die je daarom zou moeten willen leren spreken.' En onderhouden, vul ik aan. Want waar Engels al eeuwenlang min of meer hetzelfde is, is digi-taal altijd *under construction*. Want zal je zien: heb ik mezelf net gepusht die cursus SEO/SEA schrijven te doen, een half jaar later lig ik alweer hopeloos achter.

CONTROVERSE ROND PRIVACY

Voordat ik heel feministisch Nederland over me heen krijg: natuurlijk en gelukkig zijn er ook vrouwen die geen kriebel krijgen van HTML, met plezier een nieuwe plug-in downloaden of die in plaats van heel verdrietig juist uiterst blij worden van functionaliteiten als Hootsuite. Die eigenhandig een nieuw grid ontwerpen of bij wie geen vraagteken boven het hoofd hangt als op kantoor Barry van de servicedesk tegen hen praat over JavaScript. En die niet alleen de praktische kant beter onder de knie hebben, maar ook de waarde van technologie herkennen en inzetten voor hun werk. Ik denk dan aan Sanne Kanis, columnist van de techbijlage van *Het FD*, aan Gina Doekhie, de 32-jarige cybercrime-expert van de politie en high-tech-fashiondesigner Anouk Wipprecht. Maar ook Vivianne Bendermacher en Tamira van Roeyen van het platform Techionista, die niet alleen zelf het goede voorbeeld zijn maar ook andere vrouwelijke rolmodellen in de schijnwerpers zetten. Ook als jij je niet herkent in enige digibetie: mijn avatar neemt haar digitale petje voor je af.

Terug naar waarom je eigenlijk 'up-to-digi' moet zijn. Om zo veel mogelijk onafhankelijk te blijven, ten eerste. Voor mij geldt: niet te worden zoals mijn ouders. Mijn moeder heeft verre van het talent van haar achternichten, ze is iconblind en haar computerkennis gaat niet verder dan Freecell. Mijn vader snapt het concept 'adresboek' in internetbankieren nog steeds niet en gebruikt een inmiddels volgeklad A4 om al zijn wachtwoorden bij te houden. Oogrollend leg ik voor de twaalfde keer uit hoe ze een app moeten aanschaffen in de App Store, waar dan telkens weer dat groezelige papier bij wordt gehaald voor de toegangscode.

Natuurlijk zijn er ook vrouwen die geen kriebel krijgen van HTML en met plezier een nieuwe plug-in downloaden

Als ik mezelf niet bijspijker, vrees ik dat de kinderen van mijn broer en zus later even ongeduldig tante Maud moeten bijstaan. Maar het gaat verder dan onafhankelijk blijven, zegt Niessen. Technologie heeft de toekomst en is van maatschappelijk belang. 'Volg bijvoorbeeld de discussies rond ethiek en diversiteit binnen artificial intelligence. De algoritmes, codes en data die daarbij gebruikt worden, bijvoorbeeld bij een hypotheekaanvraag, zijn vaak niet neutraal, oftewel *biased*. Een voorbeeld: postcodes worden dan naast welvaart gelegd; iemand die in een arme buurt woont krijgt zo minder kansen voor een lening. Of neem de controverse rond privacy en sociale media. Elke slimme vrouw moet deze berichtgeving kunnen volgen en er vraagtekens bij kunnen zetten,' zegt Niessen toch een beetje streng.

KIND KAN DE WAS DOEN

Ten tweede is het belangrijk om aansluiting te houden bij je kinderen. En dan bedoel ik niet dat je als ouder mee moet tiktokken (liever niet zelfs, dit *daddy on the dancefloor*-effect werkt bij je nageslacht vermoedelijk en terecht averechts), maar wel dat je je verdiept in wat zij op het web uitspoken. Weet bijvoorbeeld dat zij je kunnen blokken op Instagram, ga dit bij jongere kinderen tegen door zelf hun account te beheren en verdiep je in ICT-projecten die zij voor school moeten uitvoeren. Wegwuiven met 'dit snap ik toch niet' of 'hier ben ik te oud voor' zijn geen excuses. Besef en kennis zorgen ervoor dat je heel anders met je kinderen over tech gaat praten. Natuurlijk hoef je je niet het tempo van een whizzkid aan te leren, maar enige kennis helpt je ook de verslavende factor van games en sociale media te snappen en aan te pakken.

'Het essentieelst is dat je een open, ontvankelijke blik houdt ten aanzien van technologie,' zegt Niessen. 'Alleen al omdat veel banen geheel of gedeeltelijk worden overgenomen door techniek. Die nieuwsgierigheid is belangrijker dan het zelf kunnen bouwen van een website.' Dat laatste wordt tegenwoordig steeds makkelijker gemaakt met zogenoemde no-code-oplossingen. Geen ingewikkelde HTML meer, maar klikken, slepen, uploaden en saven. Kind kan de was doen – mits je niet iconblind bent. Niessen: 'Als je je een avondje kwaad maakt, krijg je een eigen website zo voor mekaar. Je kan toch ook een puzzel maken of je keukenkastje inrichten? Een contentmanagementsysteem als Squarespace en Wordpress is net zoiets.' Ja ja. Dit beaam ik niet geheel – of zeer letterlijk.

Want met grote frustratie stort ik me tegenwoordig elke vrijdagmiddag tijdens een cursus website bouwen op dat laatste programma, waarbij ik geregeld woedend kijk naar de leraar als hij weer met plug-ins strooit. Overigens zitten de andere deelnemers qua leeftijd dichterbij mijn ouders dan bij mij, en zit Bernadette van 63 vrolijk mee te kwebbelen in de turbotaal van de leraar. Dat montert ook niet echt op.

MEISJES MET TECHTALENT

Niessen stoort zich ook aan de neiging om (digitale) techniek nog steeds te koppelen aan jongens, terwijl het maar de vraag is of die interesse is aangeboren; onderzoeken daarnaar komen met uiteenlopende resultaten. Een ding is zeker: meisjes worden nog steeds te weinig gestimuleerd om zich technisch te scholen. En dat moet anders, vindt Niessen. Eerdergenoemde rolmodellen moeten veel meer een podium krijgen. Zelf publiceerde ze het kinderboek *Project Prep*, waarin een jong meisje leert programmeren, een app bouwt en een bedrijf start. Wel een app die met mode te maken heeft, dat dan weer wel. Niessen: 'Überhaupt wordt er op de lagere school veel te weinig aandacht geschonken aan techniek en technologie. Het curriculum is nog steeds hopeeloos ouderwets. Zo komen kinderen digitaal ongeschoold in aanraking met techniek en ook met de donkere krochten van het internet; dat is totaal onnodig. Ieder jaar komen er meer dan tweehonderdduizend kinderen van de basisschool die totaal niet klaargestoomd zijn voor de wereld van morgen.'

Games en sociale media, dat beheersen die kinderen uitstekend. Maar als ze de achterkant ervan niet leren, is het ook lastig om op een gezonde manier met zulke toepassingen om te gaan. Laat staan de Microsoft of Amazon van morgen te bouwen. Niessen wijst op de site Code.org, een toegankelijke website om de basis van coderen te leren, en een serie van uitgeverij Zwijsen, *Lees je digiwijs*. Niessen: 'Koop het voor je kinderen en lees zelf mee. Twee vliegen in één klap.' Hoor ik daar het argument 'geen tijd?' Skip dan een avondje Netflix, laat White lines en Better call Saul even links liggen. Of sla die zoveelste zelfhulp cursus over; met de boekjes van Zwijsen help je jezelf uitermate goed. Laat ik dat ook maar eens doen, mezelf digiwijs lezen. Zodanig tot mijn *digi-savvy* tante trots op me zou zijn. ■

Ik heb altijd wel een broer, vriend of buurman die mij uit de brand helpt als mijn iPhone kuren heeft

'Als je je een avondje kwaad maakt, krijg je een eigen website zo voor mekaar. Je kan toch ook een puzzel maken?'